

Sygnatura akt I C 1352/22

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Konin, dnia 17-05-2023 r.

Sąd Rejonowy w Koninie I Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: sędzia Magdalena Bartłomiejczak

Protokolant: st.sekr.sąd. Katarzyna Bandowska

po rozpoznaniu w dniu 17-05-2023 r. w Koninie

na rozprawie

sprawy z powództwa A. P.

przeciwko P. P.

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 3.200 zł (trzy tysiące dwieście złotych) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 6 listopada 2022 r. do dnia zapłaty;
2. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 900 zł (dziewięćset złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty.

sędzia Magdalena Bartłomiejczak

Sygnatura akt I C 1352/22

UZASADNIENIE

Powódka A. P. wniosła o zasądzenie na jej rzecz od pozwanego P. P. kwoty 3.200 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 6 listopada 2022 r. do dnia zapłaty oraz zwrotu kosztów procesu.

W uzasadnieniu wywodziła, iż pozwany aktem notarialnym z dnia 16 czerwca 1999 r., Repertorium A nr (...), sporządzonym przez notariusza P. C. w K. ustanowił na jej rzecz prawo służebności osobistej nieruchomości położonej w miejscowości L., polegające między innymi na korzystaniu przez nią z określonych pomieszczeń, ogrzanych i oświetlonych. Pozwany nie zapewnił jej ogrzewania, wobec czego wezwała go do zapłaty kwoty 3.200 zł poniesionej przez nią na zakup opału, przy czym ww. nie odniósł się do tego pisma ani nie zapłacił.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie na jego rzecz od powódki zwrotu kosztów procesu.

Argumentując swoje stanowisko przyznał, że rodzice tj. powódka i jej mąż darowali mu nieruchomość, na której ustanowił na ich rzecz służebność wskazaną przez nią w treści pozwu. Podniósł jednak, że od 2004 r. tam nie mieszka z uwagi na konflikt rodzinny, wobec tego w jego ocenie nie ma obowiązku dostarczać powódce mieszkania, światła czy opału szczególnie, że nie łączy ich umowa dożywocia.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 16 marca 1999 r. mąż powódki J. P. i powódka A. P. zawarli ze swoim synem – pozwanym K. P. umowę darowizny w formie aktu notarialnego, na mocy której ww. przenieśli na rzecz pozwanego własność zabudowanego gospodarstwa rolnego położonego w miejscowości L., gmina S., składającego się z działek gruntu oznaczonych numerami geodezyjnymi (...) o łącznej powierzchni 4,2500 ha, niezabudowanej nieruchomości rolnej położonej w K., stanowiącej działkę gruntu oznaczoną numerem geodezyjnym (...) o powierzchni 1,2700 ha oraz niezabudowanej nieruchomości rolnej położonej w G., gmina S., stanowiącej działkę gruntu numer (...) o powierzchni 0,9700 ha.

W §7 lit. a wyżej opisanego aktu notarialnego pozwany ustanowił na przedmiocie darowizny na rzecz powódki i jej męża prawo służebności osobistej, polegające na korzystaniu przez nich z dwóch pokoi, wspólnej kuchni, łazienki i korytarza, ogrzanych i oświetlonych, położonych w дарowanym tym aktem notarialnym budynku mieszkalnym, a nadto zagwarantował im swobodne poruszanie się po całym obejściu gospodarstwa rolnego, w tym korzystanie z budynku gospodarczego i ogródka przydomowego o powierzchni 0,3000 ha. Nadto zobowiązał się zapewnić ww. opiekę i pielęgnowanie w czasie choroby, a po ich śmierci sprawienie pogrzebu odpowiadającego zwyczajom miejscowym.

/dowód : akt notarialny z 16.03.1999 r., Repertorium A nr (...) k. 18-20v, zeznania świadka G. K. k. 74v, zeznania świadka A. K. k. 75, zeznania świadka M. W. k. 75v, zeznania powódki A. P. k. 81v

Powódka mieszka w domu jednorodzinnym o wymiarach 10 x 12 m, który posadowiony jest na obszarze дарowanego gospodarstwa rolnego – w miejscowości L.. Do chwili swojej śmierci w 1999 r. mieszkał tam również mąż powódki i pozwany, który wyprowadził się w 2004 r.

/dowód : zeznania świadka G. K. k. 74v, zeznania świadka A. K. k. 74v-75, zeznania świadka K. S. k. 75, zeznania świadka B. S. k. 75v, zeznania świadka M. W. k. 75v, zeznania świadka A. P. k. 76, zeznania świadka T. M. k. 81, zeznania pozwanego P. P. k. 81v/

Dom zajmowany przez powódkę nie posiada ocieplenia, jest opalany węglem. Koszty jego ogrzewania i energii elektrycznej ponosi powódka.

Na opał w 2022 r. wydatkowała kwotę 7.400 zł, przy czym część tych środków w kwocie 3.400 zł pochodziło z jej oszczędności, 1000 zł pokryła jej córka G. K., a 3.000 zł otrzymała w ramach wsparcia rządowego na zakup węgla.

/dowód : faktura VAT nr (...) k. 24, zeznania świadka G. K. k. 74v, zeznania świadka A. K. k. 74v-75, zeznania świadka K. S. k. 75, zeznania świadka B. S. k. 75v, zeznania świadka M. W. k. 75v, zeznania powódki A. P. k. 81v/

Pozwany nie przyczynił się w żaden sposób do ponoszenia ww. opłat.

/dowód : zeznania świadka G. K. k. 74v, zeznania świadka M. W. k. 75v, zeznania powódki A. P. k. 81v, zeznania pozwanego P. P. k. 81v/

Powódka ma chwili obecnej 88 lat, jest osobą niepełnosprawną w stopniu znacznym, trwale niezdolną do samodzielnej egzystencji. Utrzymuje się z renty rodzinnej, która od marca 2022 r. wynosi 1.527,31 zł, świadczenia uzupełniającego - 368,82 zł oraz dodatku pielęgnacyjnego – 256,44 zł.

/dowód: faktury VAT za energię elektryczną k. 7-10v, orzeczenie lekarza orzecznika ZUS z 20.08.2020 r. k. 16-16v, decyzja o waloryzacji renty rodzinnej z 1.03.2022 r. k. 17-17v, orzeczenie o stopniu niepełnosprawności k. 60-61, zeznania świadka G. K. k. 74v w zw. z k. 82v/

Dnia 30 sierpnia 2022 r. powódka powołując się wyżej opisaną umowę darowizny wezwała pozwanego do wypełnienia zobowiązania w postaci zapewnienia jej ogrzewania pomieszczeń, z których korzysta w najbliższym okresie jesienno-zimowym.

/dowód : potwierdzenia nadania przesyłek rejestrowanych k. 21, pismo z 30.08.2022 r. k. 23v/

W odpowiedzi pozwany w piśmie z dnia 12 września 2022 r. wskazał, że nie stać go, aby dla jednej osoby ogrzewać cały budynek. Dodatkowo zarzucił, że powódka od lat tam nie mieszka, a w przeszłości sama zrezygnowała z jakiegokolwiek opieki z jego strony przez co jej żądanie jest niedopuszczalne.

/dowód : pismo z 12.09.2022 r. k. 23/

W piśmie z dnia 27 września 2022 r. powódka zaprzeczyła twierdzeniom pozwanego, że nie mieszka w przedmiotowym budynku i ponowiła swoje żądanie zapewnienia jej ogrzewania. Wezwanie to pozostało bez odpowiedzi ze strony pozwanego.

/dowód : potwierdzenia nadania przesyłek rejestrowanych k. 21, pismo z 27.09.2022 r. k. 22v/

W dniu 25 października 2022 r. powódka wezwała pozwanego do zapłaty w terminie 7 dni kwoty 3.200 zł tytułem zwrotu kosztów jakie poniosła na poczet zapewnienia ogrzewania lokalu.

/dowód : potwierdzenia nadania przesyłek rejestrowanych k. 21, pismo z 25.10.2022 r. k. 22/

Pozwany nie spełnił w jakiegokolwiek części roszczenia powódki dochodzonego w niniejszej sprawie.

/dowód : bezsporne/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zeznań świadków, powódki, pozwanego oraz wymienionych wyżej dokumentów.

Zeznania świadków G. K., A. K., K. S., B. S., M. W., A. P. oraz T. M. Sąd uznał za wiarygodne, ponieważ korespondowały ze sobą i z dokumentami znajdującymi się w aktach niniejszej sprawy.

Jako wiarygodne Sąd ocenił również zeznania powódki, ponieważ znalazły potwierdzenie w zeznaniach pozostałych świadków i zebranych dokumentach.

W przeważającym zakresie za wiarygodne Sąd uznał również zeznania pozwanego za wyjątkiem części w jakiej zaprzeczył, by dokonywał

z powódką i J. P. jakichkolwiek ustaleń w zakresie zapewnienia im ogrzewania nieruchomości zajmowanej przez powódkę. Powyższe pozostaje bowiem w sprzeczności z pozostałym materiałem dowodowym, w szczególności z treścią aktu notarialnego stanowiącego podstawę darowizny gospodarstwa rolnego na rzecz pozwanego, a także zeznaniami świadków G. K., M. W. oraz powódki,

z których zdaniem Sądu w sposób niebudzący wątpliwości wynika, że wolą stron ww. umowy było ustanowienie służebności, w zakres której wchodziły między innymi osobiste świadczenia obdarowanego, polegające na zapewnieniu darczyńcom mieszkania wraz z jego oświetleniem i ogrzewaniem. Po za powyższymi zeznaniami pozwanego jako spójne, szczerze, logiczne

i korespondujące z pozostałym materiałem dowodowym zebrany w sprawie należało uznać za w pełni wiarygodne.

Dokumenty, na których oparto ustalenia faktyczne, nie były kwestionowane przez strony, a Sąd nie miał podstaw, aby czynić to z urzędu.

Sąd na podstawie art. 235² § 1 pkt 2 k.p.c. pominął dowód z opinii biegłego rzeczoznawcy na okoliczność ilości opału koniecznego do utrzymania domu zamieszkiwanego przez powódkę w należyłym stanie,

a także dowody z zeznań świadków G. K., M. W., A. K., B. S. i K. S. na okoliczności wskazane w piśmie procesowym powódki z 9 marca 2023 r. za wyjątkiem okoliczności dotyczących prawa służebności oraz uzgodnień z tym związanych, albowiem powyższe dowody miały wykazać fakty nieistotne dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, która obejmowała swym zakresem jedynie roszczenie o zapłatę kwoty 3.200 zł tytułem zwrotu kosztów zakupu opału przez powódkę.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w całości.

Podstawę materialnoprawną roszczenia powódki stanowił art. 471 k.c., zgodnie z treścią którego dłużnik obowiązany jest do naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, chyba że niewykonanie lub nienależyte wykonanie jest następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi.

Jak wynika natomiast z §7 lit. a aktu notarialnego – umowy darowizny z dnia 16 marca 1999 r., Repertorium A numer (...), sporządzonego przed notariuszem P. C. w K. pozwany ustanowił na darowanej nieruchomości, na terenie której posadowiony jest budynek zamieszkiwany przez powódkę - na rzecz powódki i jej męża prawo służebności osobistej, polegające na korzystaniu przez nich z dwóch pokoi, wspólnej kuchni, łazienki i korytarza, ogrzanych i oświetlonych, położonych w darowanym tym aktem notarialnym budynku mieszkalnym, a nadto zagwarantował im swobodne poruszanie się po całym obejściu gospodarstwa rolnego, w tym korzystanie z budynku gospodarczego i ogródka przydomowego o powierzchni 0,3000 ha. Nadto zobowiązał się zapewnić ww. opiekę i pielęgnowanie w czasie choroby, a po ich śmierci sprawienie pogrzebu odpowiadającego zwyczajom miejscowym.

W myśl art. 296 k.c. nieruchomość można obciążyć na rzecz oznaczonej osoby fizycznej prawem, którego treść odpowiada treści służebności gruntowej (służebność osobista).

Sąd nie miał wątpliwości, że wyżej opisane postanowienie umowne winno być traktowane jako ustanowienie służebności osobistej zawierające w sobie obowiązek zapewnienia obdarowanym nie tylko możliwości zamieszkiwania i korzystania z opisanych w akcie darowizny izb, ale również zaspokojenia ich potrzeb osobistych. Zobowiązanie to ma charakter quasi alimentacyjny, niezbywalny i terminowy, albowiem obowiązuje do chwili śmierci uprawnionego. Bezskutecznym jest zatem powoływanie się przez pozwanego wyłącznie na regulacje odnoszące się do służebności mieszkania, albowiem strony przedmiotowej umowy darowizny przewidziały szerszy zakres obowiązków obdarowanego aniżeli wyłączone zapewnienie im mieszkania. Istotne znaczenie miała w tym zakresie również wola stron.

Jak wynika bowiem z treści art. 65 § 2 k.c. w umowach należy raczej badać, jaki był zgodny zamiar stron, aniżeli opierać się na jej dosłownym brzmieniu. W świetle powyższego nawet gdyby przyjąć, że § 7 lit. a powołanego aktu notarialnego został sformułowany mało precyzyjnie,

to wykładnia oparta na cytowanym przepisie prowadzi do wniosku, że obowiązek ogrzania i oświetlenia przedmiotowego lokalu spoczywał na pozwanym, jako właścicielu przedmiotu darowizny. Strony ustaliły zakres służebności wskazując zakres uprawnień powódki – korzystanie z pomieszczeń ogrzanych i oświetlonych. Do zapewnienia wykonania tych uprawnień zobowiązany był pozwany. Taki zamiar stron wynikał bowiem z zeznań powódki, a przeświadczenie pozwanego co do tego, iż miał on przyczynić się do wydatków w tym zakresie jedynie w okresie, gdy tam zamieszkiwał należy uznać jako błędne

i nieusprawiedliwione. Wszak nawet z treści samej umowy nie sposób wywieść, że obowiązek pozwanego miałby ustać w momencie jego wyprowadzki, szczególnie, że jest to okoliczność irrelevantna dla bytu służebności osobistej, która obciąża każdorazowo właściciela nieruchomości obciążonej niezależnie od tego, czy zamieszkuje tę nieruchomość czy nie. Takie rozumowanie znajduje bowiem uzasadnienie w treści art. 251 k.c. nakazującego stosować do służebności jako ograniczonego prawa rzeczowego odpowiednio przepisy o ochronie własności.

W ocenie Sądu nie budzi wątpliwości, że w skład obowiązku zapewnienia ogrzewania mieści się również obowiązek zakupu opału. Pozwany zaś nie kwestionował, że obowiązkowi tego nie wykonał. Tym samym jego zachowanie

przybrało postać niewykonania zobowiązania wynikającego z § 7 lit. a wyżej opisanej umowy darowizny, co uzasadnia odpowiedzialność z art. 471 k.c. Powódka zaś dokumentem w postaci faktury VAT załączonej do pozwu wykazała, że wysokość szkody wynosiła 3.200 zł, albowiem conajmniej taką kwotę ze swoich oszczędności wydatkowała na zakup węgla.

Roszczenie w powyższym zakresie zostało zgłoszone pozwanemu pismem datowanym na dzień 25 października 2022 r., w treści którego wyznaczono pozwanemu 7 dniowy termin na jego spełnienie. Powódka wskazała, że termin wymagalności rozpoczął bieg od 6 listopada 2022 r., czego pozwany nie kwestionował.

Wobec powyższego Sąd orzekł jak w punkcie 1 sentencji wyroku.

O kosztach procesu stron Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c., zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez adwokata zalicza się wynagrodzenie, jednak nie wyższe niż stawki opłat określone w odrębnych przepisach i wydatki jednego adwokata, koszty sądowe oraz koszty nakazanego przez sąd osobistego stawiennictwa strony (art. 98 § 3 kpc). Stronom reprezentowanym przez radcę prawnego, rzecznika patentowego lub Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej zwraca się koszty w wysokości należnej według przepisów o wynagrodzeniu adwokata (art. 99 kpc).

Od kwoty zasądzonej tytułem zwrotu kosztów procesu należą się odsetki, w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, za czas od dnia uprawomocnienia się orzeczenia, którym je zasądzone, do dnia zapłaty. Jeżeli orzeczenie to jest prawomocne z chwilą wydania, odsetki należą się za czas po upływie tygodnia od dnia jego ogłoszenia do dnia zapłaty, a jeżeli orzeczenie takie podlega doręczeniu z urzędu - za czas po upływie tygodnia od dnia jego doręczenia zobowiązanemu do dnia zapłaty (art. 98 § 11 kpc).

Powódka poniosła koszty procesu w kwocie 900 zł, na które składało się wynagrodzenie pełnomocnika będącego adwokatem. Pozwany przegrał sprawę w całości, a zatem powódce należy się zwrot poniesionych przez nią kosztów procesu.

sędzia Magdalena Bartłomiejczak